

จดหมายข่าว

สารบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๒๓

ฉบับที่ ๒๖๒

มีนาคม ๒๕๕๖

ISSN ๐๘๕๗-๗๐๖๔

ข่าวสารบัณฑิตยสถาน

*** สารบัณฑิตยสถานจัดงานมอบรางวัล “สารบัณฑิตยสถานสรรเสริญ” แก่นักเรียน นักแสดงละครโทรทัศน์ และผู้ดำเนินรายการ ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐-๑๑.๐๐ น. ณ โรงละครสนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพฯ โดย นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานมอบรางวัล ผู้ได้รับรางวัล “สารบัณฑิตยสถานสรรเสริญ” มีดังนี้

นักแสดงละครโทรทัศน์ที่ใช้ภาษาไทยดีเด่น นักแสดงนำหญิง ได้แก่ นางสาวเมธมาลย์ บุญยศักดิ์ บริษัท ทีวีซีน จำกัด นักแสดงนำชาย ได้แก่ นายอิชชาติ ชุมนานนท์ บริษัท ทีวีซีน จำกัด นักแสดงประกอบหญิง ได้แก่ นางสาวสาวิตรี สามิกักดิ์ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย นักแสดงประกอบชาย ได้แก่ นายรอง คำมูลคดี องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

ผู้ดำเนินรายการที่ใช้ภาษาไทยดีเด่น ผู้ดำเนินรายการหญิง ได้แก่ นางสาวสิริเสาวภา เอกเอี่ยมลิน สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ผู้ดำเนินรายการชาย ได้แก่ นายวีระศักดิ์ ขอบเขต สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

สถานีโทรทัศน์และบริษัทผลิตละครโทรทัศน์ที่ได้รับรางวัลในฐานะเป็นผู้เสนอชื่อนักแสดงและผู้ดำเนินรายการเข้ารับการพิจารณาคัดเลือก ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย, องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และบริษัท ทีวีซีน จำกัด

นักเรียนที่ใช้ภาษาไทยดีเด่น รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ ด.ช.กรกช เจียมสง่า โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ ได้แก่ ด.ญ.พรหมพร ล่ามกิจจา โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฏ์ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ได้แก่ ด.ช.ชาลี โลหะรุ่งโรจน์ โรงเรียนราชวินิต และโรงเรียนที่สนับสนุนนักเรียนผู้ได้รับรางวัล ได้แก่ โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฏ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร.

สรุปการบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

● วันพุธที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

รศ. ดร.พลิน ภูงูรฎู ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *การคิดทบทวนใหม่ เรื่องการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน ด้วยแนวคิด ความพอดี ที่มีพลวัต (Rethinking Competitive Advantage : Dynamic Optimum Approach)* ความโดยสรุปว่า ในปัจจุบันองค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอย่างมากในการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน (competitive advantage) ทั้งนี้ เพื่อยืดครองสัดส่วนทางการตลาด ให้เหนือกว่าคู่แข่งมากที่สุด โดยใช้แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การแข่งขัน (competitive strategy) ของพอร์เตอร์ (Porter) มาปฏิบัติ ทำให้ต่างมุ่งแข่งขันกันมากขึ้น และมีการคิดพัฒนาต่อยอดตามแนวคิดมาเป็นลำดับ มีแนวทางที่แต่ละองค์กรสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างดีที่สุด โดยให้แต่ละองค์กรพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เกื้อกูลสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างสินค้าและบริการให้ประชาคมโลกบริโภคและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่มุ่งแข่งขันกันพัฒนาสินค้าที่มีราคาแพง ฟุ่มเฟือย ทูรหฺรฯ ซึ่งองค์การธุรกิจต้องศึกษาสถานการณ์ทั้งภายนอกและภายใน แล้วนำมา กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม

จุดเริ่มของกลยุทธ์ในการแข่งขัน (strategic competition) มีหลักการและทิศทางชี้แนะให้องค์การดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยให้มีการพัฒนาและปรับตัวไปพร้อมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป แนวคิดการสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นที่ยอมรับกันอย่างมากในโลกยุคที่ระบบทุนนิยมมีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งกลยุทธ์หลักสำคัญ (generic strategy) ประกอบด้วย (๑) กลยุทธ์การเป็นผู้นำในด้านต้นทุน (cost leadership strategy) ให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุน เพื่อเพิ่มกำไรจากการขายสินค้าหรือบริการในราคาเท่าเดิม (๒) กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (differentiation strategy) เน้นการสร้างความแตกต่างอย่างมีเอกลักษณ์ เป็นแนวทางในการสร้างให้สินค้าและบริการมีมูลค่าเพิ่มที่สูงมากขึ้น (value-added) และ (๓) กลยุทธ์การมุ่งจุดสนใจไปที่สินค้า ลูกค้านัดเฉพาะ (focus strategy) ให้ความสำคัญเรื่องความชำนาญเฉพาะด้าน ความสนใจพิเศษในธุรกิจหรือตลาดที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวทั้ง ๓ ประการนี้ ไม่ได้มีการแยกกันดำเนินงานอย่างเด็ดขาดบริษัทใดบริษัทหนึ่ง อาจไม่ได้ดำเนินกลยุทธ์เพียงกลยุทธ์เดียว เพราะแรงกดดันจากการแข่งขันและความต้องการของผู้บริโภคที่รุนแรง ทำให้ต้องนำกลยุทธ์ มาผสมผสานกัน

ความมุ่งมั่นที่จะดำเนินธุรกิจโดยมุ่งเน้นการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันมากเกินไป ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีฐานะปานกลาง มีอิทธิพลรอบง่าต่อความคิด ความเชื่อ และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งทำให้เกิดผลเสียได้ ดังนั้น แนวคิดความพอดีที่มีพลวัต (dynamic optimum) เป็นการนำแนวคิดเชิงกลยุทธ์แบบวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ โดยเห็นประโยชน์ของส่วนรวมพร้อม ๆ กับประโยชน์ของส่วนตน มองที่ปัจเจกบุคคล สังคม และประเทศชาติ เป็นการสร้างที่เกิดขึ้นบนความสมบูรณ์ที่สามารถสร้างการเติบโตให้กับองค์กรแบบอย่างยั่งยืน

● วันพุธที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ศ. ดร.วรเดช จันทรศร ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *รัฐประศาสนศาสตร์ ธรรมชาติสากล และธรรมชาติของประเทศไทย* ความโดยสรุปว่า รัฐประศาสนศาสตร์ในฐานะเป็นวิชาที่ว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยตรง ในฐานะที่ธรรมชาติเป็นวิธีการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุข สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ธรรมชาติจึงถือเป็นการบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญและปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ผลการสำรวจธรรมชาติสากลของประเทศต่าง ๆ รวม ๒๗ ประเทศ เปรียบเทียบใน ค.ศ. ๑๙๙๖, ค.ศ. ๒๐๐๕, ค.ศ. ๒๐๐๖ และ ค.ศ. ๒๐๐๙ นำเสนอใน ๖ มิติ ได้แก่

(๑) ความสามารถและพลังของประชาชนในการเลือกผู้ปกครอง ความเป็นอิสระของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร (voice) และความพร้อมที่จะรับผิดชอบในผลการกระทำของรัฐ (accountability)

(๒) ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (political stability and absence of violence)

(๓) ประสิทธิภาพของภาครัฐ (government effectiveness) ในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ

(๔) หลักของนิติธรรม (rule of law) ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อตำรวจ ศาล

(๕) คุณภาพของกฎหมายและระเบียบที่เอื้อต่อภาคเอกชน (regulatory quality) และ

(๖) ความสามารถในการควบคุมคอร์รัปชัน (control of corruption) การพัฒนาธรรมชาติของแต่ละประเทศและโดยเฉพาะประเทศไทย สามารถทำได้โดยการปรับปรุง ลดจุดอ่อน เสริมสร้างจุดแข็งของตัวชี้วัดต่าง ๆ ในแต่ละมิติของธรรมชาติทั้ง ๖ มิติข้างต้น

สำนักวิทยาศาสตร์

● วันพุธที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ดร. ครรชิต มัลลียงค์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง *แนวโน้มของการวิจัยด้านไอซีทีของไทย* ความโดยสรุปว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือไอซีที เป็นเทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนมาก เพราะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและศาสตร์อื่น ๆ อีกเกือบทุกด้าน โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่าประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้านไอซีทีมีอยู่ ๖ ด้าน คือ ๑) การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบพื้นฐานของไอซีทีเอง คือด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เครือข่าย และข้อมูล ๒) การวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือและเทคนิคด้านไอซีที ๓) การวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับไอซีที ๔) การวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการจัดการที่เกี่ยวกับไอซีที ๕) การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ไอซีทีทางด้านมนุษย์และสังคม และ ๖) การวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ไอซีทีในองค์การทุกระดับ และในศาสตร์อื่น ๆ ทุกศาสตร์

การวิจัยของนักวิจัยไทยจำนวนมาก มุ่งเน้นในเรื่องที่ปลอดภัยและผิวนั้น ไม่ได้มุ่งสร้างองค์ความรู้ในด้านที่สำคัญและในเรื่องที่เป็นการผลิตผลงานประเด็นทั้ง ๖ ด้านข้างต้น ดังนั้น งานวิจัยไอซีทีในประเทศไทยจึงไม่ตอบโจทย์ที่สำคัญในด้านการใช้ไอซีทีของไทย การประยุกต์ไอซีที

ตามหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นงานที่ไม่ได้เกิดจากการวิจัย แต่เกิดจากการซื้อระบบสำเร็จมาใช้ ความยุ่งยากของการวิจัยด้านไอซีทีก็คือ นักวิจัยในสาขาวิชาการอื่น ๆ ที่สนใจใช้ไอซีที มักจะวิจัยงานไอซีทีในเรื่องที่ผิวเผินมาก เช่น นักศึกษาปริญญาเอกทางครุศาสตร์ทำวิทยานิพนธ์เรื่องระบบสารสนเทศโรงเรียน หรือระบบห้องสมุด นักศึกษาปริญญาโทด้านการจัดการ อาจทำวิทยานิพนธ์เรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารเขตการศึกษา หรือแม้แต่อาจารย์ด้านไอซีทีก็ทำวิจัยเรื่องการทำฐานข้อมูลเอกสารไปนาน

ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ควรจะทำวิจัยวางงานวิจัยด้านไอซีทีที่ต่าง ๆ ของนักวิจัยไทยนั้น ให้ประโยชน์ต่อวงการไอซีที และสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด

นายนิพนธ์ ทราบเพชร ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **ดาวหางแพนสตาร์ส (C/2011 L4)** ความโดยสรุปว่า ดาวหางแพนสตาร์ส มีชื่อตามกล้องโทรทรรศน์ที่บันทึกภาพดาวหางดวงนี้ได้เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ คำเต็มของ Pan-STARRS คือ Panoramic Survey Telescope And Rapid Response System ซึ่งเป็นโครงการสำรวจท้องฟ้ามีเป้าหมายหลักในการค้นหาดาวเคราะห์น้อยและดาวหางที่อาจเป็นภัยคุกคามโลก กล้องดังกล่าวตั้งอยู่ที่ยอดเขาฮาเลอาคาลา (Haleakala) ในหมู่เกาะฮาวายของสหรัฐอเมริกา

C/2011 L4 เป็นชื่อดาวหางตามวิธีตั้งชื่อดาวหางของสหพันธ์ดาราศาสตร์สากล ซึ่งบอกให้ทราบว่าเป็นดาวหางคาบยาว (C) ที่ค้นพบใน ค.ศ. ๒๐๑๑ ในช่วงครึ่งแรกของเดือนมิถุนายน (L) เป็นดวงที่ ๔ ขณะค้นพบดาวหางอยู่ห่างจากดวงอาทิตย์ ๗.๙ หน่วยดาราศาสตร์ (ประมาณระยะดาวเสาร์) มีโชติมาตร ๑๙.๔ ซึ่งรับหริ่มาก ไม่อาจตรวจพบได้ในกล้องขนาดเล็ก

ผลการคำนวณล่าสุดพบว่าดาวหางมีทางโคจรเป็นรูปโอบีเพอร์โบลามีจุดใกล้ดวงอาทิตย์ที่สุดในระยะ ๐.๓ หน่วยดาราศาสตร์ (ประมาณระยะดาวพุธ) ในวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และใกล้โลกมากที่สุดในวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ระยะ ๑.๑ หน่วยดาราศาสตร์ โดยระนาบวงโคจรของดาวหางเอียงทำมุม ๘๔ องศากับระนาบทางโคจรของโลก

เวลาค่าของวันที่ ๙-๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ น่าจะเป็นช่วงที่สังเกตเห็นดาวหางดวงนี้ได้ดีที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากคาดว่าจะเป็นช่วงที่ดาวหางสว่างที่สุด และตกกลับขอบฟ้าช้าที่สุด อย่างไรก็ตาม การสังเกตส่วนหัวของดาวหางแพนสตาร์สอาจยากสำหรับประเทศไทย เพราะดาวหางปรากฏให้เห็นได้เฉพาะในเวลาที่มีแสงสนธยา ท้องฟ้าไม่มีมลพิษ และดาวหางอยู่ใกล้เส้นขอบฟ้าในกลุ่มดาวปลา ถึงกระนั้นเราอาจสังเกตเห็นส่วนหางที่ทอดยาวขึ้นมาเหนือขอบฟ้าได้

ช่วงสว่างที่สุดดาวหางแพนสตาร์สอาจมีโชติมาตร -๑ สว่างกว่าดาวอังคาร (โชติมาตร ๑) ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน การสังเกตทำได้ตั้งแต่เวลาหลังดวงอาทิตย์ตก (ภาคกลางของประเทศไทยดวงอาทิตย์ตกประมาณ ๑๘.๓๐ น.) โดยยืนหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเลือกขอบฟ้าตะวันตกที่โล่งไม่มีตึกหรือต้นไม้บัง ไม่มีแสงไฟรบกวน อาจสังเกตจากอาคารสูง ถ้าท้องฟ้าแจ่มใสไม่มีเมฆบังจะมีโอกาสเห็นดาวหางแพนสตาร์สด้วยตาเปล่าในช่วงวันที่ ๘-๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

สำนักศิลปกรรม

● วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

รศ. ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ภาควิชาศิลปกรรม บรรยายเรื่อง **พระราชนิพนธ์บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา : การสร้างสีสันให้แก่ยอดของบทละครใน** ความโดยสรุปว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มหาราชทรงพระราชนิพนธ์บทเจรจาละครเรื่องอิเหนาขึ้นในรัชสมัยของพระองค์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๕ มีสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร และเจ้านายอื่น ๆ ร่วมทรงพระนิพนธ์ด้วย แต่ไม่ได้ทรงระบุบทหรือตอนและพระนามที่ทรงพระนิพนธ์ไว้ เพื่อพระราชทานแก่คณะละครหลวงให้นำไปแสดงละครในเรื่องอิเหนา เนื่องจากโอกาสเสด็จเฉลิมพระราชมนเทียรขึ้นพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทเมื่อคราวมีงานสมโภชกรุงเทพมหานครครบ ๑๐๐ ปี

พระราชนิพนธ์**บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา**นี้ มีเนื้อหาประมาณ ๑ ใน ๓ ของเนื้อหาที่พบในพระราชนิพนธ์บทละครในเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย คือ ตั้งแต่ตอนศึกกะหมิงกุกหนึ่งจนกระทั่งถึงตอนสังคามาระดาเตือนสติอิเหนามีให้ทรงแต่คร่ำไคร่ถึงนางบุษบาที่ถูกลมหอบหายไป มีข้อสังเกตว่าไม่มีฉากทำศึกกะหมิงกุกหนึ่งในพระราชนิพนธ์บทเจรจานี้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะมีตัวละครตาย ไม่เหมาะที่จะนำไปแสดงในโอกาสเฉลิมพระราชมนเทียร

ในการพระราชนิพนธ์**บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา** ทรงเลือกตัดเนื้อหาตอนสั้น ๆ รวม ๖๖ ตอน จากพระราชนิพนธ์บทละครในเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แล้วทรงพระราชนิพนธ์บทเจรจาละครเรื่องอิเหนาขยายความต่อท้ายแต่ละตอนของพระราชนิพนธ์บทละครในเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยทรงพระราชนิพนธ์เป็นร้อยแก้วที่มีคำสัมผัสคล้องจอง รวมทั้งมีกลอนและโคลงปนอยู่เล็กน้อย ทำให้ไพเราะและช่วยให้ผู้ที่ต้องเจรจาในการแสดงละครจำได้ง่ายขึ้น จากการศึกษาพบว่าทรงพระราชนิพนธ์ไว้รวม ๖๘ ตอน ในจำนวนนี้มี ๒ ตอนที่ไม่ได้ทรงใช้ในการแสดง

พระราชนิพนธ์**บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา**ต้องใช้ควบคู่กับพระราชนิพนธ์บทละครในเรื่องอิเหนาของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสมอ มีบทบาทสำคัญในการทวนความและขยายความ การทวนความเป็นการสรุปความสั้น ๆ จากในบทหรือซึ่งเป็นการเจรจาที่เคยใช้มาแต่เดิมในการแสดงละครในเรื่องต่าง ๆ ก่อนหน้านั้น เพียงแต่การเจรจาของเดิมเป็นการเจรจาสด มิได้มีการแต่งไว้ล่วงหน้า พระราชนิพนธ์บทเจรจานี้จึงเป็นบทเจรจในการแสดงละครที่แต่งขึ้นเป็นลายลักษณ์ครั้งแรก ส่วนการขยายความนั้น ทรงมุ่งให้ความขบขันแก่ผู้ชมการแสดงละครในเป็นสำคัญ ทำให้มีความขบขันแบบละครนอกปนอยู่ในการแสดงละครในเป็นครั้งแรก ด้วยการเพิ่มบทกลหรือคำพูดตลกให้แก่ตัวละครที่เดิมมีอยู่ในบทละครในเรื่องอิเหนาบ้าง เพิ่มบทกลหรือคำพูดตลกให้แก่ตัวละครใหม่ ๆ ที่ทรงเพิ่มเข้าไปเองบ้าง เพิ่มข้าราชการบางคนในราชสำนักเข้าไปเป็นตัวแสดงในบทละครในครั้งนั้นบ้าง เพื่อทรงล้อเลียนลักษณะนิสัยของคนเหล่านั้น หรือเพิ่มเรื่องทันสมัยต่าง ๆ ที่เพิ่งมีหรือนิยมกันในสมัยรัชกาลที่ ๕ ลงไปในบทละครในเรื่องอิเหนา เช่น ให้จระกาศพูดหรือทำท่าทางตลกต่าง ๆ ในตอนเข้าเฝ้าท้าวดาต ให้อิเหนาขู่นางยุบลว่ามีไอ้อ่อนหรือราชสีห์ฝรั่งอยู่ในป่า ให้อิเหนาชวนจระกาศและตัวละครอื่น ๆ ที่ไปในคราวใช้บนเล่นลอนเทนนิส หรือให้นางกำนัลบางคนของบุษบาตัดเสื้อผ้าที่ห้างแบดแมนซึ่งเป็นห้างที่มีชื่อเสียงในสมัยรัชกาลที่ ๕ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องอิเหนามีชีวิตชีวา และทำให้การแสดงละครในเรื่องอิเหนามีสีสัน และผู้ชมในสมัยรัชกาลที่ ๕ ติดตามการแสดงละครเรื่องอิเหนาได้อย่างสนุกสนานและไม่เบื่อหน่าย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเชื่อมโยงโลกในละครในเรื่องอิเหนาเข้ากับโลกของความเป็นจริงในสังคมไทยขณะนั้น โดยไม่ได้ทำให้บทละครในของเดิมเสียหาย เพราะนำเสนอด้วยวิธีการแยบคาย คือ ทรงแยกการแสดงออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกคือ ละครในตามพระราชนิพนธ์

บทละครในเรื่องอิเหนาที่ยังคงเน้นความประณีตงดงามของท่ารำ และความไพเราะของบทร้องเป็นหลัก ส่วนที่ ๒ คือ ความสนุกและความขบขัน รวมทั้งการล้อเลียนบุคคลและการกระทำต่าง ๆ ในพระราชนิพนธ์**บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา**

พระราชนิพนธ์**บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา**เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ที่ต้องการนำเสนอวรรณคดีหรือการแสดงโบราณแก่คนในสังคมสมัยใหม่ และสะท้อนพระปรีชาสามารถด้านวรรณคดีและวรรณคดีการแสดงของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้อย่างเด่นชัด

นายยอดเยี่ยม เทพธรรณท์ ภาควิชาภาษาไทย บรรยายเรื่อง **รูปแบบที่อยู่อาศัยในทศวรรษหน้า** ความโดยสรุปว่า เมื่อพิจารณาปัจจัยรอบด้านที่น่าจะเกิดขึ้น และนำมาสู่การคาดหมายสู่ลักษณะของที่อยู่อาศัยที่จะเป็นไปได้ในทศวรรษหน้าแล้ว น่าจะประกอบด้วยปัจจัย ๑๐ ประเด็น คือ

ก. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีแนวโน้มว่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความรวดเร็วขึ้น มีขนาดเล็กลง พลังงานจะเป็นสิ่งที่ต้องใช้กันอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข. การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร อัตราการเพิ่มของประชากรน้อยลง เด็กจะมีความสำคัญมากขึ้น จะมีจำนวนคนชรามากขึ้น

ค. การเปลี่ยนแปลงและความคงอยู่ทางด้านวัฒนธรรม สังคมไทยเริ่มมีการทวงแหวนวัฒนธรรมของชนชาติบางอย่างมากขึ้น ทำให้คนไทยเริ่มเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติมากขึ้น

ง. การกลับสู่ธรรมชาติ ใกล้ชิดธรรมชาติ และเข้าใจธรรมชาติ งานก่อสร้างที่เกิดขึ้นจะหลีกเลี่ยงผลที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อนมากขึ้น การดิ้นรนเข้ามาใกล้ตัวมาก

จ. การคำนึงถึงสุขภาพของผู้อยู่อาศัยจะมีสูงขึ้น มีความ “กลัวการเจ็บป่วย” มากขึ้น เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารความทราบของการเจ็บป่วยชัดเจนขึ้น

ฉ. การคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินจะมากขึ้น เป็นผลจากสังคมวัตถุนิยมจะสร้าง การแสวงหาวัตถุของผู้อื่นอย่างมั่งคั่ง จะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ

ช. การเปลี่ยนแปลงเพราะการย้ายถิ่นฐานของคนไทยมีมากขึ้นและถี่ขึ้น การแยกตัวออกจากครอบครัวเพื่ออิสระการใช้ชีวิตจะมีมากขึ้นเหมือนในต่างประเทศ

ซ. คนรับใช้ส่วนตัวในบ้านจะน้อยลงไปเรื่อย ๆ เพราะความเจริญของสังคม การศึกษาที่มากขึ้น เหมือนกับคำว่า “ทาส และ ป่า” ในอดีตนั้นได้หายไปแล้ว

ณ. การเปลี่ยนแปลงเพราะข้อตกลงการค้าข้ามชาติและ WTO จะเป็นเหตุให้มีชาวต่างชาติเข้ามาพักอาศัยในประเทศมาก

ญ. การเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้ของอาคารจะมีมากขึ้น เพราะอาคารมีอายุยืนและคงทน แต่สังคมเปลี่ยนไป ความต้องการชนิดของอาคารจึงเปลี่ยนไป

จากเหตุและปัจจัยที่กล่าวถึง ๑๐ ประการข้างต้น ลักษณะของอาคารในทศวรรษหน้าได้จะมีการเปลี่ยนแปลงจากปัจจุบันไปบ้างตัวอย่างเช่น

๑. บ้านจะเริ่มมีการตรวจสอบตัวเองได้ เป็นการใช้เทคโนโลยีที่จะใช้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของระบบบ้านขั้นพื้นฐานได้ เช่น เรื่องของไฟฟ้ารั่ว กำลังจะใช้ไฟฟ้าเกินกำลัง เปิดไฟฟ้าแสงสว่างทิ้งเอาไว้ เปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าบางอย่างทิ้งไว้นานเกินไป น้ำรั่ว หน้าต่าง-ประตูเปิดค้างไว้ ท่อระบายน้ำกำลังจะอุดตัน มีคนบุกรุกเข้ามาในบ้าน ฯลฯ

๒. การก่อสร้างบ้านจะใช้วัสดุและวิธีการมากกว่าก่อสร้างสำเร็จรูปมากขึ้น เพราะแรงงานขาดแคลนและมีอัตราค่าแรงมีมากขึ้น แรงงานที่ชำนาญน้อยลง

๓. การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและโลกจะนิยมขึ้น หรือบางครั้งกลายเป็นมาตรฐานหรือกฎหมายบังคับ เพราะกระแสการรักษาธรรมชาติ

๔. ระบบสื่อสารทุกประเภทจะต้องมีพร้อมในบ้านหลังเดียว (หรือแม้แต่ห้องพักชุดเดียว) เพราะการสื่อสารไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่ยยากหรือแพงเกินไปแล้ว

๕. บ้านจะยกพื้นสูงขึ้นและมีระบบป้องกันน้ำท่วมดีขึ้น เพราะหากกระแสโลกร้อนทำให้ระดับน้ำทะเลหนุนสูงขึ้นอย่างที่มีความคาดหมายกันไว้หลายพื้นที่ในเมืองไทย

๖. บ้านจะเป็นมิตรกับผู้พิการ ผู้อาวุโส และเด็กมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมพื้นที่หรือทางสัญจรต่าง ๆ แก่ผู้อาวุโส เด็กและผู้พิการให้เหมาะสมกับการใช้งานอย่างสะดวกและปลอดภัย

๗. ลักษณะบ้านจะมีความเป็นไทยร่วมสมัยมากขึ้นเคารพวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น

๘. จะมีพื้นที่หรือภาชนะที่สามารถปลูกต้นไม้ได้มากขึ้น โดยจะมีลานคอนกรีตหรือลานหินที่ตากแดดตากลมน้อยลง

๙. หลังคาแบบ roof garden จะเป็นที่นิยมมากขึ้น เพราะต้องการพื้นที่สีเขียวมากขึ้น และระบบการก่อสร้าง roof garden มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑๐. บ้านมือสองจะขายดีขึ้น เพราะการย้ายถิ่นฐานของคนไทยมีมากขึ้น

๑๑. บ้านต่อไปจะต้องบำรุงรักษาง่าย เพราะมนุษย์ต้องการความสะดวกมากขึ้นแต่จะมีผู้ช่วยดูแลทำความสะอาดบ้านน้อยลง

๑๒. ที่อยู่อาศัยจะมีขนาดเล็กลง เพราะราคาที่อยู่อาศัยต่อตารางเมตรจะสูงขึ้น มีการใช้ที่ว่างทางตั้งมากขึ้น (vertical used) มากขึ้น

๑๓. ที่อยู่อาศัยจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนการใช้สอยได้ง่ายขึ้น เพราะการใช้ชีวิตอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

๑๔. ที่อยู่อาศัยจะต้องมีประสิทธิภาพในการป้องกันโจรมากขึ้น ต้องการระบบป้องกันภัยที่ดีขึ้น ทั้งลักษณะของอาคาร และอุปกรณ์อัตโนมัติ

● **วันอังคารที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖**

ศ.ศรีสุรางค์ พูลทรัพย์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **รพินทรนาถ ฐากูร และสามีวิเวกานันท์ ปรากฏการณ์วรรณกรรมและปรัชญาชาวเบงกอล ประเทศอินเดีย** ความโดยสรุปว่า รพินทรนาถเกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๔ และถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๔๘๔ เป็นบุตรชายคนที่ ๑๔ ของมหาธี เทพธรรณาท ฐากูร ซึ่งอยู่ในวรรณะพราหมณ์ ครอบครัวของเขาเป็นผู้มีอันจะกิน รพินทรนาถไม่ชอบการศึกษาในโรงเรียน เขาจึงได้รับอนุญาตให้ยุติการไปโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี เขาอยู่บ้านและศึกษาด้วยตนเอง ฝึกแต่งกวีนิพนธ์ซึ่งได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากบรรดาพี่ชายของรพินทรนาถ ในที่สุด เมื่อรพินทรนาถอายุได้ ๑๙ ปี เขาก็เขียนรวมบทกวีที่ชื่อว่า Evening Songs ที่เมืองจันทรนคร (Chandranagar) และตีพิมพ์เมื่ออายุ ๒๐ ปี หนังสือรวมบทกวีเล่มนี้ได้รับการยกย่องจากนักวิจารณ์ รวมทั้งนักเขียนชื่อดังในขณะนั้น เช่น บันกิมจันท์ จัตเตอร์จี (Bankim Chandra Chatterjee) นับแต่นั้นมา ฝีมือการเขียนของรพินทรนาถก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ เมื่อภริยาของเขาและลูก ๒ ใน ๕ คนของเขาเสียชีวิต รพินทรนาถเขียนบทกวี **คีตาญชลี** ซึ่งตีพิมพ์เป็นภาษาเบงกาลีใน พ.ศ. ๒๔๕๕ หลังจากนั้นเขาก็แปลเป็นภาษาอังกฤษเอง และ

พิมพ์ใหม่เป็นภาษาอังกฤษใน พ.ศ. ๒๕๕๖ ทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบลในปีเดียวกัน นับเป็นกวีชาวเอเชียคนแรกที่ได้รับรางวัลนี้ หลังจากนั้นเขาก็ได้รับเชิญไปปรากฏในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก

งานกวีนิพนธ์ที่เด่นของพินทรนาถมีชื่อเพียงศตวรรษเดียว เขาได้ชื่อว่าเป็น “พ่อมดแห่งถ้อยคำ” เพราะสามารถบันดาลให้คำทั้งหลายสื่อความคิดของเขาออกมาอย่างมีศิลปะ กินใจ ประทับใจ ที่สำคัญคือ ไม่ว่าจะแปลออกเป็นภาษาใด สารในกวีนิพนธ์ยังเด่นชัดและมีคุณค่า คงงดงามไพเราะเชิงจินตนาการ งานกวีนิพนธ์ชุด Morning Songs แสดงความรักและความหวังซึ่งเป็นการมองโลกในแง่บวก ต่างกับธรรมเนียมสละโลกที่ชาวอินเดียมักสื่อออกมาทางวรรณกรรม กวีนิพนธ์บางชุดถึงให้ผู้อ่านตีความ เช่น ชุด Fruit-Gathering กล่าวถึงการอ่านสารด้วยใจท่ามกลางธรรมชาติ

นอกจากด้านกวีนิพนธ์แล้วท่านยังมีชื่อเสียงในด้านเป็นนักการศึกษา ก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิศวการติ ขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาตัวอย่างใน พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อให้เป็นที่พบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิชาการชาวตะวันตกและตะวันออก มหาวิทยาลัยนี้ตั้งอยู่ที่คานดินิเกตัน (Santiniketan) ภายในมหาวิทยาลัยมีต้นไม้ร่มรื่น มักใช้ร่มไม้เป็นห้องเรียน เน้นการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่าการฟังคำบรรยาย

ในด้านนักปรัชญา แม้พินทรนาถจะเป็นคนฮินดู แต่ท่านนับถือพระเป็นเจ้าสากล คือ นับถือพระเป็นเจ้าในศาสนาอื่น ๆ ด้วย และท่านเน้นเรื่องจิตวิญญาณซึ่งอยู่เหนือความเชื่อทางศาสนา มีผู้กล่าววาทพินทรนาถสุภากร มุ่งทำให้มนุษย์ใกล้ชิดกับพระเป็นเจ้า และพระเป็นเจ้าใกล้ชิดกับมนุษย์ ซึ่งท่านกระทำโดยนำความงามและความรักมาสู่งานเขียนของท่าน เพื่อให้มนุษย์กับพระเป็นเจ้ามาสู่จุดเดียวกัน

พินทรนาถเป็นนักต่อสู้เพื่อยกฐานะสตรี ในผลงานของท่านทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ไม่ว่าจะเป็นกวีนิพนธ์ บทละคร เรื่องสั้น ปรากฏาท่านพยายามยกปัญหาฐานะและสิทธิสตรี เช่น ประณามพิธีสตี ประเพณีที่สตรีต้องจ่ายสินสอดเพื่อแต่งงานกับบุรุษ ท่านมหาดมา คานธี ยกย่องพินทรนาถว่าเป็น “ครูเทพ” ด้วยความนับถือในอัจฉริยะของท่าน นับว่าท่านเป็นชาวเบงกอลที่สร้างชื่อเสียงให้แก่รัฐเบงกอลแก่ประเทศอินเดียและแก่อีกโลกสากล

ชีวประวัติของสวามีเวกานันท์และผลงาน

สวามีเวกานันท์มีนามเดิมว่า นเรนทรนาถ ทัตตะ (Narendranath Datta) เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๖ และถึงแก่กรรมกรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ รวมอายุ ๓๙ ปี เป็นคนวรรณะกษัตริย์ ซึ่งอาชีพดั้งเดิมของวรรณะนี้คือ อาลักษณ์ แต่นเรนทรนาถมาจากตระกูลนักกฎหมายและศึกษาแบบตะวันตกที่อินเดีย เขากำลังเตรียมจะไปศึกษาวิชากฎหมายที่ประเทศอังกฤษ แต่เมื่อได้พบรามกฤษณะ (Ramakrishna) ซึ่งเป็นครูที่คนเคารพนับถือมาก นเรนทรนาถเกิดความศรัทธาและตัดสินใจบวชเป็นสันนยาสี ซึ่งหมายถึงผู้สละโลก ศึกษาที่รามกฤษณะจนได้นามใหม่ว่า สวามีเวกานันท์ เมื่อ ๑๒ ปีผ่านไป

เวกานันท์เปลี่ยนชื่อจากนักกฎหมายมาเป็นผู้สอนศาสนาฮินดูแบบเวทานตะ เหตุการณ์ที่ทำให้เขามีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก คือ การปรากฏที่การประชุมสภาโลกด้วยเรื่องศาสนาที่เมืองชิคาโก สหรัฐอเมริกา เขาสามารถพูดให้ชาวตะวันตกเลื่อมใส ณ ที่ประชุมได้ เวกานันท์ที่เชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความเป็นพระเป็นเจ้าแฝงอยู่ในตัวมนุษย์ต้องพยายามนำลักษณะดังกล่าวมาใช้เป็นพลัง และช่วยให้เพื่อนมนุษย์กระทำดังนี้ด้วย

เวกานันท์มิได้ต่อต้านวรรณะในแง่ที่มนุษย์ทุกคนทำตามหน้าที่

ที่ตนถนัด แต่คนซ่อมรองเท้าต้องมีศักดิ์ศรีเทียบเท่าผู้ศึกษาคัมภีร์พระเวท การแบ่งวรรณะเป็นเรื่องของธรรมชาติที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม แต่ต้องไม่มีวรรณะใดถืออภิสิทธิ์เหนือวรรณะอื่น ๆ และมนุษย์ทุกคนมีหน้าที่สำคัญที่สุดคือ นำประสิทธิภาพของพระเป็นเจ้าที่อยู่ในตัวมาใช้ ในการแสวงความหลุดพ้น

เวกานันท์เชื่อว่ามนุษย์มี ๒ ด้าน คือ ด้านจิตวิญญาณและด้านกายภาพ ด้านความรู้ทางจิตวิญญาณและด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้ง ๒ ต้องเจริญควบคู่กันไป อินเดียมีความเจริญด้านจิตวิญญาณ ส่วนโลกตะวันตกเจริญทางเทคโนโลยี ถ้าชาวตะวันตกต้องการเรียนทางจิตวิญญาณก็ต้องมาคุหาต่อครูอินเดีย ถ้าชาวอินเดียต้องการความรู้ทางเทคโนโลยีก็ต้องไปคุหาหาหน้าครูชาวตะวันตก

นอกจากความคิดด้านศาสนาและจิตวิญญาณ สวามีเวกานันท์ยังเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่ยิ่งใหญ่ เขาตั้ง Ramakrishna Mission เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ มีสาขาทั่วประเทศและทั่วทุกมุมโลก แม้สวามีเวกานันท์จะมรณภาพไปแล้วเป็นเวลา ๑๕๐ ปีเศษ แต่งานทั้งทางด้านจิตวิญญาณและสังคมสงเคราะห์ที่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ก็ยังดำรงอยู่ต่อไป (ปีนี้เป็นปีฉลองวันเกิดครบ ๑๕๐ ปี)

สรุปได้ว่า ทั้งพินทรนาถ สุภากร และสวามีเวกานันท์ เป็นชาวเบงกอลที่มีชื่อเสียงและมีคุณค่า เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สนใจด้านวรรณกรรม ด้านจิตวิญญาณและปรัชญา

ศ. ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **เรื่องสำนึกของกวีต่อแผ่นดินเกิด บทพินิจผลงานร้อยกรองของมณี พยอมยงค์ และประพันธ์ ศรีสุตา** ความโดยสรุปว่า ล้านนาเป็นดินแดนหนึ่งที่มีความมั่งคั่งด้านวรรณกรรม นักเขียนล้านนาซึ่งมีทั้งพระและฆราวาสได้สร้างสรรค์ผลงานเรื่อยมาจนกระทั่งบัดนี้ กวีและนักเขียนล้านนาหลายคนได้ถ่ายทอดวิถีชีวิตแบบล้านนาในการบรรยายวิถีชีวิตของตัวละครในงานเขียนของตน นอกจากนี้ กวีและนักเขียนบางคนยังตั้งใจสร้างผลงานเพื่อถ่ายทอดความรู้ในเรื่องความเป็นมาและวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนาให้เยาวชนได้ตระหนักในคุณค่าแล้วช่วยกันหาทางอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป คำว่า สำนึก มีความหมายว่า รู้สึกซาบซึ้ง ผู้บรรยายใช้เป็นคำนาม หมายถึง ความรู้สึกซาบซึ้ง บทความที่เสนอมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า วรรณกรรมร้อยกรองเรื่อง “คร่าวร่า ๗๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่” ของ ศ.เกียรติคุณมณี พยอมยงค์ และวรรณกรรมร้อยกรอง ๓ เรื่อง คือ “กำอ่านม่วนเล่น ใจตื่นสันไหว และฮ่าฮือฮ่า” ของประพันธ์ ศรีสุตา สะท้อนให้เห็นว่าผู้แต่งทั้ง ๒ คนมีความซาบซึ้งต่อแผ่นดินเกิดของตนอย่างไร

ศ.เกียรติคุณมณี พยอมยงค์ แต่ง **คร่าวร่า ๗๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่** เพื่อร่วมฉลองโอกาสครบ ๗๐๐ ปีที่เมืองเชียงใหม่เป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาใน พ.ศ. ๒๕๓๙ คำว่า “คร่าว” ออกเสียงว่า “ควา” ในที่นี้หมายถึงคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ที่พบแพร่หลายในล้านนาและในกลุ่มไทชนที่เชียงตุง คำว่า “ร่า” ออกเสียงว่า “ฮ่า” แปลว่า รำพัน, พรรณนา “คร่าวร่า ๗๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่” มีความหมายว่า บทประพันธ์พรรณนา ๗๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่ ศ.เกียรติคุณมณี พยอมยงค์ แต่งวรรณกรรมเรื่องนี้ขึ้นด้วยความศรัทธาและความรักในถิ่นฐานล้านนาอันเป็นแดนเกิด เสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ล้านนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเมืองเชียงใหม่ในช่วงเวลา ๗๐๐ ปี (พ.ศ. ๑๘๓๙-๒๕๓๙) อย่างละเอียด ทั้งในเรื่องของการสร้างบ้านแปลงเมือง ความรุ่งโรจน์ของพระพุทธศาสนา การสร้างสรรค์วรรณกรรม การสูญเสียเอกราชและสิ้นราชวงศ์มังราย การกู้เอกราชพ้นจากการ

เป็นเมืองขึ้นของพม่า การเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสยาม และการปรับเปลี่ยนของสังคมและวัฒนธรรมในยุคหลัง ผู้แต่งแสดงความชื่นชมและภาคภูมิใจในความเจริญรุ่งเรืองและความสงบร่มเย็นของบ้านเมือง และบรรยายการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในด้านลบด้วยความเสียหายและห้วงโยอย่างลึกซึ้ง คร่าวว่า ๓๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่ เป็นงานประพันธ์ที่แต่งขึ้นจากการใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์อย่างละเอียด ถ่ายทอดเป็นบทประพันธ์โดยใช้ถ้อยคำที่มีความงามทั้งด้านเสียงและความหมาย บรรยายภาพได้ชัดเจนหลายตอนอ่านแล้วละเหือนอารมณ์

ประพันธ์ ศรีสุตา จิตรกรภาพพิมพ์ไม้แห่งวรรณกรรมร้อยกรอง ๓ เล่ม คือ **กำอานม่วนเล่น ใจเต็นลั่นไหว อ้าอ้าไอ** โดยใช้คำประพันธ์ง่าย ๆ ที่มีกะจะพบในเพลงร้องเล่นของเด็ก และในบทราพันหรือพรรณนาสิ่งต่าง ๆ ผลงานร้อยกรองของประพันธ์ ศรีสุตาทั้ง ๓ เล่มให้ความรู้ด้านภาษาท้องถิ่นเป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นแหล่งรวมความรู้ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การทำมาหากิน อาหารการกิน ความคิดความเชื่อและประเพณีของผู้คนในล้านนาไว้อย่างละเอียดและน่าสนใจ เนื่องจากประพันธ์ ศรีสุตาแต่งวรรณกรรมดังกล่าวเพื่อเป็นการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น จึงใช้ถ้อยคำสำนวนท้องถิ่นและเขียนตามเสียงพูด พร้อมทั้งจัดทำคำอธิบายความหมายไว้ที่เชิงอรรถในตอนท้ายของแต่ละหน้า ประพันธ์ ศรีสุตามีความรัก ซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในขณะเดียวกันก็เสียสละที่คนในท้องถิ่นสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และคนที่ร่ำรวยก็ขาดศีลธรรม ใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง ด้วยความห้วงโยบ้านเมือง ประพันธ์ ศรีสุตา จึงเตือนชาวบ้านว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีไม่ควรหลงเชื่อนักการเมืองจนยอมเป็นทาส และให้ข้อคิดว่าคนที่มั่งมีอำนาจต้องระวังไม่ให้หลงในอำนาจ เพราะจะกลายเป็นคนที่ไม่รู้จักบาปบุญคุณโทษ มีจิตใจเหี้ยมโหดและมีดบอด หลงมัวเมาแต่จะหาทรัพย์สินอย่างไม่รู้จักพอ

เมื่อเปรียบเทียบกันอาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมเรื่อง **คร่าวว่า ๓๐๐ ปีเมืองเชียงใหม่** ของ ศ.เกียรติคุณมณี พยอมยงค์ มีความประณีตในการใช้ถ้อยคำมากกว่าวรรณกรรมคำร่ำ ๓ เรื่องของประพันธ์ ศรีสุตา แต่วรรณกรรมของกวีทั้ง ๒ คน ก็สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกซาบซึ้งรักและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวัฒนธรรมอันดีงามของแผ่นดินเกิด ในขณะเดียวกันก็บรรยายความเปลี่ยนแปลงในด้านลบที่เกิดขึ้นในระยะหลังด้วยความรู้สึกเสียหายและห้วงโยได้อย่างชัดเจนไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลย

● วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ดร.นิตยา กาญจนวรรณ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง **การทับศัพท์ภาษาพม่า** ความโดยสรุปว่า คำยืมอาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ พวกใหญ่ ๆ คือ คำยืมแบบดัดแปลง (คำยืมแบบผสม คำยืมแบบแปล และคำยืมแบบแปล) กับคำยืมแบบทับศัพท์ ต่อไปนี้จะขอเรียกคำยืมแบบดัดแปลงว่า **คำยืม** ส่วนคำยืมแบบทับศัพท์ว่า **คำทับศัพท์**

คำยืม ต่างจาก **คำทับศัพท์** ในข้อใหญ่คือ เจตนาของการนำคำจากภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษาไทย คำยืมอาจจะมีการดัดแปลงทั้งเสียงและความหมาย แต่คำทับศัพท์มุ่งรักษาทั้งเสียงและความหมาย โดยมีการเปลี่ยนเสียงบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับภาษาของผู้ยืม

การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานหมายถึงการใช้อักษรไทยเขียนคำที่รับมาจากภาษาต่างประเทศซึ่งเขียนด้วยอักษรโรมัน (Roman alphabet) โดยให้ใกล้เคียงกับเสียงภาษาเดิมมากที่สุดเท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้ และแสดงให้เห็นที่มาของคำนั้นได้ตามสมควร

ราชบัณฑิตยสถานได้เคยจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษขึ้น

เป็นอันดับแรก และได้ประกาศใช้เป็นการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์ใหม่เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ จากนั้นได้มีการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก ๘ ภาษา คือ ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน รัสเซีย ญี่ปุ่น อาหรับ และมลายู และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ทั้งหมดให้ทันสมัยและใช้ได้สะดวกตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน คณะกรรมการฯ ได้วางหลักการเบื้องต้นไว้ว่า **การทับศัพท์ควรยึดการออกเสียงเป็นหลัก เพื่อให้คำทับศัพท์อ่านออกเสียงได้ใกล้เคียงกับคำในภาษาอังกฤษ** ในการจัดทำตารางการเทียบเสียงสระและพยัญชนะ จึงใช้สัทอักษรเป็นตัวตั้งและกำหนดให้ใช้ตัวอักษรไทยที่มีเสียงใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้

นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสถานยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ ขึ้นมาอีกหลายภาษา เช่น ภาษาเวียดนาม เกาหลี ดัตช์ และพม่า โดยใช้หลักเกณฑ์อันเดียวกันคือ ใช้การออกเสียงของภาษาเดิมเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ในสมัยโบราณเมื่อคนไทยต้องการเขียนคำจากภาษาต่างประเทศโดยใช้อักษรไทย ก็มักจะใช้การฟังเป็นหลัก เมื่อได้ยินเช่นไรก็จะเขียนไปเช่นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการดัดแปลงเข้าสู่คำหรือเสียงของภาษาไทย โดยมีได้คำนึงถึงความหมายในภาษาเดิม วิธีการเช่นนี้เรียกว่า **การลากเข้าความ** ไม่ใช่ **การทับศัพท์** เช่น Bradley = ปลัดเล Cartwright = ครูกัดไร

ในกรณีของภาษาพม่าก็เป็นเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากชื่อบุคคลชื่อสถานที่ และอื่น ๆ ดังเช่นที่ปรากฏใน *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒* เช่น งาปี ทวาย ไทยใหญ่ ฉาน พม่า พุกาม พุกามมรัมเทศ มอญ ม่าน หม่อง

ในหนังสือ *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และ ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง* มีวิธีการกำหนดชื่อถึง ๓ แบบ ตามความเหมาะสม คือ กำหนดตามที่ใช้ในภาษาอังกฤษ กำหนดตามที่ภาษาไทยใช้ และกำหนดตามที่เจ้าของชื่อใช้

ในกรณีของประเทศพม่า มีการกำหนดให้ชื่อ Myanmar = พม่า ในที่นี้อักษรโรมันเป็นชื่อที่เจ้าของประเทศใช้ แต่ชื่อในภาษาไทยเป็นชื่อที่ไทยใช้เรียกเช่นเดียวกับที่ใช้เรียก กัมพูชา เกาหลี จีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์

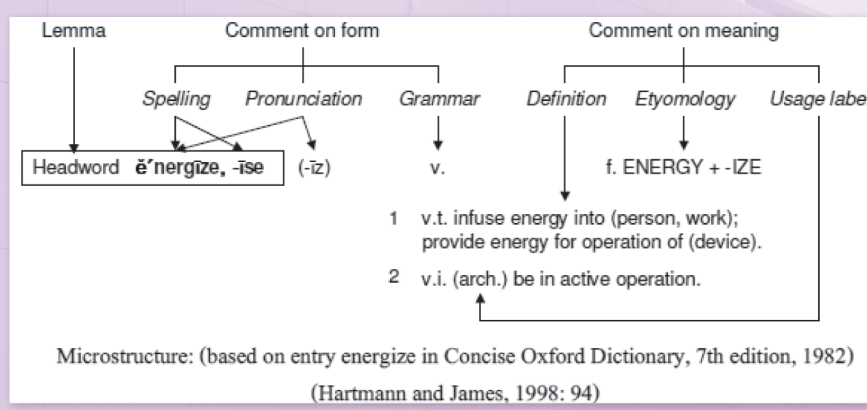
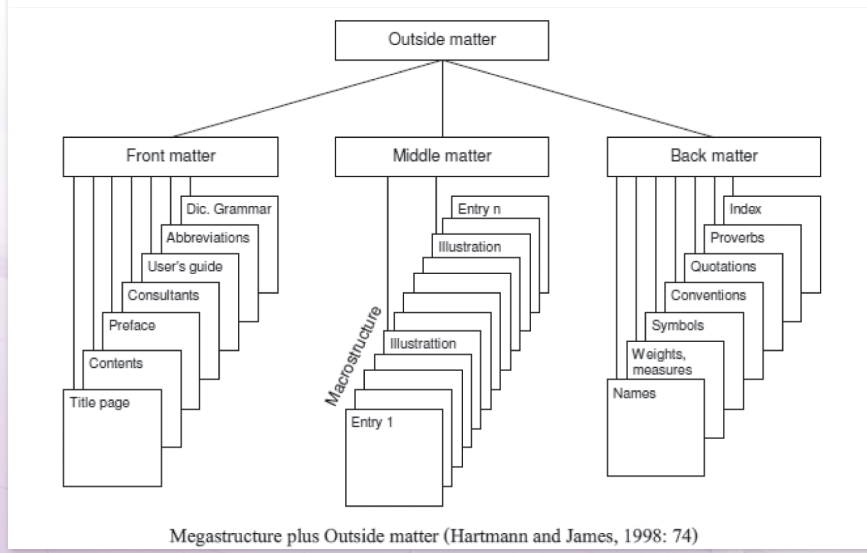
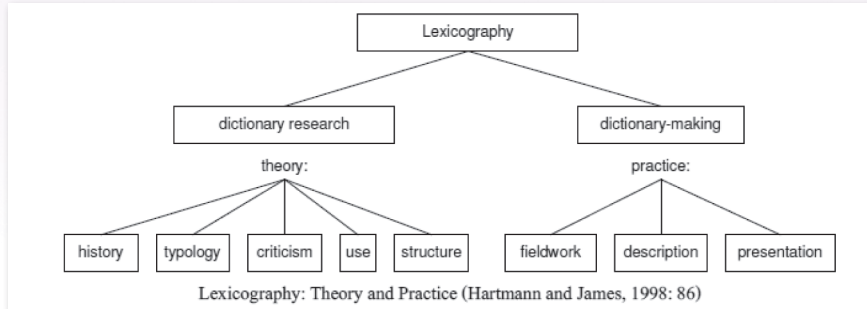
หน้าที่ของคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาพม่า มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงชื่อเหล่านี้ แต่มุ่งที่การหาหลักเกณฑ์การเขียนคำพม่าด้วยอักษรไทย ให้ใกล้เคียงเสียงของภาษาเดิมมากที่สุดเท่าที่อักษรวิธีไทยจะอำนวยให้ และที่สำคัญก็คือ ต้องให้คนไทยสามารถอ่านได้ตามสมควร

ศ. ดร.สมศีล ฆานันังคะ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง **พจนานุกรมศาสตร์** ความโดยสรุปว่า พจนานุกรมศาสตร์ บัญญัติจากคำว่า **lexicography** ประกอบจากคำที่มีรากศัพท์จากคำภาษากรีก คือ **lexic(on)** “พจนานุกรม” + **-o-** (หน่วยเชื่อมคำประสม) + **-graphy** “การเขียน; ศาสตร์” ปัจจุบันถือเป็นสาขาวิชาเอกเทศที่แยกจากภาษาศาสตร์ประยุกต์

พจนานุกรม *Random House Webster's Unabridged Dictionary* ให้ความหมายของ **lexicography** ไว้ ๒ อย่าง ดังนี้ ๑. การเขียน ตรวจสอบแก้

และเรียบเรียงพจนานุกรม ๒. หลักและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ตรวจสอบ และเรียบเรียงพจนานุกรม

ส่วน Hartmann and James (๑๙๙๘) ใช้คำว่า lexicography ในความหมายที่กว้างยิ่งขึ้น คือ ครอบคลุมทั้งงานด้าน dictionary research “การวิจัยพจนานุกรม” (= theoretical lexicography “พจนานุกรมศาสตร์ในภาคทฤษฎี”) และงานด้าน dictionary-making “การทำพจนานุกรม”

(= practical lexicography “พจนานุกรมศาสตร์ในภาคปฏิบัติ”) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงประเภทหลักคู่กับสารานุกรม ผู้บรรยายได้เปรียบเทียบลักษณะของพจนานุกรมทั่วไปกับพจนานุกรมกึ่งสารานุกรม จากนั้นได้พูดถึงประเภทข้อมูลในหนังสืออ้างอิง และโครงสร้างของหนังสืออ้างอิง

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน
โทรสารหมายเลข ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๒ หรือทางเว็บไซต์ www.royin.go.th
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ไขปัญหาภาษาไทย

- ถาม** คำว่า **อวด** ที่ประกอบเป็นคำอื่นในภาษาไทย เช่น **อวดดี อวดตัว อวดรู้** และ **อวดอ้าง** มีความหมายอย่างไรบ้าง
- ตอบ** พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายของคำว่า **อวด** ซึ่งเป็นคำกริยา หมายถึง **สำแดงให้รู้เห็น** เช่น **อวดฤทธิ์อวดเดช**, **แสดงให้ปรากฏ** เช่น **อวดความสามารถ**, **นำออกให้ดูให้ชม** เช่น **เอาของมาอวด**, **ยกย่องต่อหน้าคน** เช่น **อวดว่าลูกตัวเก่ง**, **แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีคุณสมบัติเช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่มิได้มี** เช่น **อวดเก่ง อวดภูมิ**. คำว่า **อวดดี** หมายถึง **ทะนงใจว่าตนดี, ถือดี**, **แสดงให้เขาเห็นว่าตนดีโดยไม่มีดีจริง ๆ**. คำว่า **อวดตัว** หมายถึง **แสดงให้เห็นว่าตัวเองดีกว่าผู้อื่น**. คำว่า **อวดรู้** หมายถึง **แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนรู้** เช่น **เขาชอบอวดรู้ทุกเรื่อง**. และคำว่า **อวดอ้าง** หมายถึง **พูดแสดงสรรพคุณหรือคุณวิเศษที่ได้มีอยู่หรือให้เกินความเป็นจริง, พูดโดยยกหลักฐานซึ่งไม่มีอยู่จริงหรือที่บิดเบือนไปจากความจริงมาประกอบ**.
- ถาม** คำว่า **อีกอัก** และ **อีก ๆ อัก ๆ** มีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
- ตอบ** พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายของทั้ง ๒ คำเหมือนกัน เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง **อาการที่พูดไม่ออก ติดกึกกัก อยู่ในคอเพราะกลัวหรือประหม่าเป็นต้น, กระอักกระอัก** ก็ว่า; **เสียงอย่างเสียงทุบกัน; ทันทันทันใด, ปุบปับ, ไม่ทันไตร่ตรอง, ไม่บอกกล่าวแล้วแจ้ง**, เช่น **อีกอักก็ไป อีกอักก็ดำ, เออะ ก็ว่า**.
- ถาม** คำว่า **อึดที่ด** มีความหมายว่าอะไร
- ตอบ** พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายของคำว่า **อึดที่ด** ซึ่งเป็นวิเศษณ์ว่า **อาการที่พองขึ้นเต็มที่ (ใช้แก่ศพคนหรือสัตว์**

บางชนิดที่ตายแล้ว), **โดยปริยายหมายถึงอาการที่นอนหรือนั่งตามสบาย มีลักษณะไปในทางเกียจคร้านเป็นต้น เช่น นอนอึดที่ด นั่งอึดที่ด**.

- ถาม** คำว่า **อุดมการณ์** และ **อุดมคติ** อ่านออกเสียงและมีความหมายว่าอะไร
- ตอบ** ๒ คำนี้ สามารถอ่านออกเสียงได้ทั้ง **อุ-ดม-มะ-** และ **อุ-ดม-** เป็น **อุ-ดม-มะ-กาน** หรือ **อุ-ดม-กาน** และ **อุ-ดม-มะ-คะ-ติ** หรือ **อุ-ดม-คะ-ติ** ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายของคำว่า **อุดมการณ์** เป็นคำนาม หมายถึง **หลักการที่วางระเบียบไว้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้**. ส่วน **อุดมคติ** เป็นคำนามเช่นกัน หมายถึง **จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดี ความงาม และ ความจริง ทางใดทางหนึ่ง ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน**.
- ถาม** คำว่า **อุทธรณ์** หรือ **อุทรมณ์** คำใดเขียนถูกต้อง และมีความหมายอย่างไร
- ตอบ** คำเขียนที่ถูกต้องคือ **อุทธรณ์** ออกเสียงว่า **อุต-ทอน** พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ความหมายไว้ว่า **ถ้าเป็นคำนาม หมายถึง การยกขึ้น, การร้องขึ้น, การเคลื่อนที่, การเสนอ, การนำมาให้; ชื่อศาลสูงถัดจากศาลชั้นต้นซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ชั้นต้น เรียกว่าศาลอุทธรณ์**. แต่ถ้าเป็นคำกริยาที่ใช้ในทางกฎหมาย หมายถึง **ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลสูงคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น; ยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของพนักงานเจ้าหน้าที่; ร้องเรียน, ร้องทุกข์, เช่น ร้องอุทธรณ์**.

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไพรัชญ์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถาน

จัดทำโดย ฝ่ายช่วยอำนวยการและประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม ราชบัณฑิตยสถาน

บรรณาธิการ นางนัยนา วราอัศวปติ เลขานุการกรม

กองบรรณาธิการ นายอภิเดช บุญสงค์

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๙